

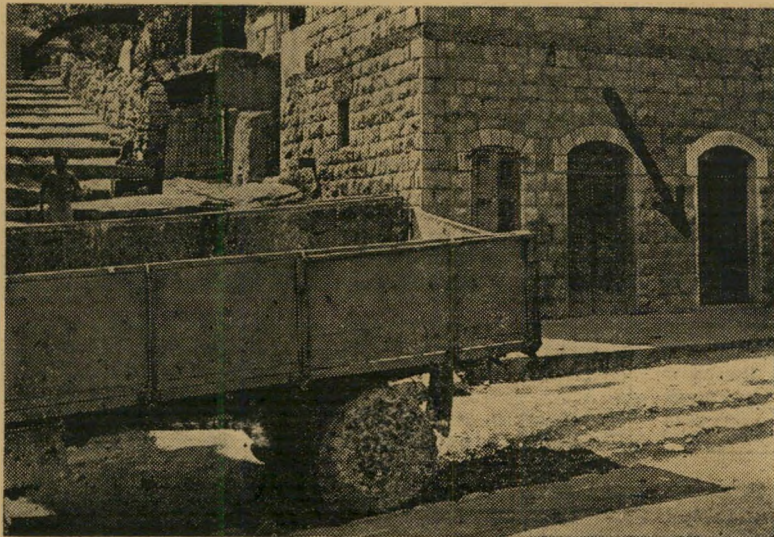
נ צ ר ת

אותה שעה טרצו צופים אחרים אל תוך החנות, הציגו אותה שאלה לבנו של הזקן, סלמן סולימאן. הם הכו אותו במקלות ובגריזנים, וגם הוא נפצע קשה. הנשים של המשפחה, ביניהן אשת הזקן, התפרצו לרחוב, ראו את כל המעשה.

בין אותם ששמעו את הצעקות היה גם נעמה קאסם אבוראחמה, בעל חנות ירקות בן 45. אותה שעה שקל בננות, אך לשמע הצווחות הנוראות נטש את חנותו, רץ לעבר הפנה, לראות מה קרה. הצופים התנפלו עליו, הגיחו על ראשו מכה איומה בגרון. המכה חתכה לשניים את העקאל אשר לראשו, פצע את אותו קשה (למחרת מת בבית החולים). הצופים הוסיפו להתנפל על כל מי שראו, ללא הבחנה של גיל ומין. כמה צעירים ערבים בלתי מזויינים ראו את מעשיהם, אך לא יכלו לצאת לקרב נגד הצופים המזויינים.

כעבור רבע שעה הופיעה המשטרה, שמה קץ לפרעות. בעזרתה הובלו הפצועים לבית החולים, כסולימאן גישא בידי משפחתו. מדוע התנפלו הנוצרים על המוסלמים, לדעת אלה האחרונים? "אין כל ספק שהעניין הוכן מראש", טוענים הם. "ההוכחה היא שהנוצרים הביאו עמם מספר רב של גרזנים, דבר שאינו רגיל. העניין הוא פשוט שהמוטראן (הארכיבישוף חכים) היה מעוניין להפגין את כוחו נגד הקומוניסטים, שכוחם רב בנוצרי הנצרות בין כל העדות, אולם במקום לפרוע

התיאור המוסלמי: כשהופיעו למעלה מ-300 צופים נוצריים (קאטולים-יוונים) ברחובות נצרת, כשתופיהם מטרתם וחצוצרותיהם מריעות, נמשך אחרי יוצא מן הכלל, תמימים דעה כי העתונות הירודית שיקרה, מסרה ידיעות כוזבות, ניפחה עניין שהוא פועט, שאינו קיים כלל. אומר בעל המסעדה, בעל השפם השחור:

פינת המוות בנצרת. מי פצע את מי?

בחמשה חלקי תבל, בחמשים שפות, מעורר השם נצרת נענועים לשלום ולאחווה אחים בלב אנשים לבנים, שחורים, צהובים ואדומים. כי כאן גדל נביא-האהבה שייסד את הדת השלטת בעולם. אולם בשבוע זה, ביום מותו של ישו הנצחתי, לא דמתה עירו לסמל השלום, האחוה והאהבה. במקום זה הפכה שדה-קרב ליצרים אפלים של שנאה ונקמה.

חולית-כיסוי של "העולם הזה", שהגיעה לעיר למחרת יום המהומה וכתבה עדויות מפי עשרות תושבים, עדי-ראיה ומנהיגי העדות מגישה את הדו"ח הבא:

הבעה של חוסר הבעה

כתם גדול של דם חום ברחוב הראשי, המוביל לכביש טבריה, הטביע את חותמו על העיר כולה.

למלומדי נסיון המנדט, הזכירה האוירה כולה זכרונות נוגים. ברחובות שקטה כל תנועה. היה הרושם כאילו כוח משטרתי עצום ממלא את העיר — רושם המבוסס על אשליה מסוימת, כי הכוח מופגן רק ברחובות הראשיים המעטים, אינו חודר כמעט לסבך הסימטות המהווה את מרבית העיר היפהפיה.

אולם כאן, ברחובות הראשיים, הרושם עז. כל כמה מטרים ניצב שוטר אחד או שניים, חבוש קובע-פלדה, נושא אלה ומיזוין ברובה (בלתי-מכודן) או אקדח. רוב

"זה הכל יסויות. לא קרה שום דבר...". תור אחריו אחד ממנהיגי העדה המוסלמית: "העתונאים המציאו את הכל". עונה גם קצין גבוה של הממשל, לשאלות: "לא, איני סבור שיש ריב בין העדות. לא, איני סבור שזהו עניין קומוניסטי. לא, איני סבור שמישהו מעוניין בתיגרה". וסוקר אחר תה שעה בעיניו ריכוז של כוח משטרתי שלא היה עוד כדוגמתו בנצרת מאז נכבשה על-ידי צה"ל.

רק כעבור זמן מה מבין המבקר מה גורם להכחשה קיבוצית זו, לפחות מצד הערבים: רגש של בושה, כי כמו היהודים בארצות הגליל, צורך נפשי הוא להם להראות לגוי (במקרה זה: ליהודי) שהם עם מאוחד. המהומה גילתה בקיעים באחדות זו, לכן יש להפחית בחשיבותה. גאוה לאומית טבעית זו היא מניע חשוב, לפחות אצל הצעירים. אומר ערבי צעיר, לבוש יפה, בעברית צחה: "אנחנו כולנו אחים. אין ריב בין נוצרים ומוסלמים. אלה ואלה הם ערבים".

מקלות, פגיונות וגרזנים

מה קרה באמת? שליחי העולם הזה חקרו כתריסר צעירים מוסלמים, שטענו כי היו עדי ראיה למעשים.

מתווך נוצרי מוטראן חכים מה קרה באמת?

ריהם הנוצר המקומי, כנוצרי מוסלמי, יית' ושלושה צופים אחריו. הבורח ניסה למצוא מקלט במסגד, אולם משראה שדולקים אחריו, יצא מן הכניסה השנייה של הבית, רץ בכל כוחו לעבר הכיכונה המוסלמית. הרדיפה נמשכה בסמיטות ובמדרגות. לפחות שני קי"לומטרים, ועשרות ערבים טוענים שראו את הילד בורח כששלושה צופים, מזויינים בסכינים, דולקים אחריו.

אחד הצעירים המוסלמים, הטוען שנכח בפינת המוות, מתאר את אשר קרה להלן: כן שבדווקא הגדול דחף אחד הצופים נער מוסלמי, כבן שמונה, והלה המסיר עליו מטר של קללות ערביות מסורתייות. הנער ברח, "ראיתי ילד בן שמונה או תשע רץ במדרגות היורדות אל הפנה, ממשיך לברוח ברחוב ברך בר בית אביו. אחריו רצו שלושה צופים, האחד כבן 20 והשניים כבני 16. השלושה היו מכפר שפרעם, ואחד מהם החזיק בידו סכין שלופה.

הילד הגיע אל אביו שהתייצב מול הצופים, הוציא מידם את השבריינה, פקד עליהם להסתלק. הם נעלמו. כעבור רגעים מספר התפרצה באותה דרך חבורה של כ-150 עד 200 צופים, מזויינת במקלות, אבנים, פגיונות וגרזנים. כשירדו במדרגות והגיעו לרחוב ראו אדם

מתווך מושלמי שייך סאלח פדים מי לקח את הסכין?

בקומוניסטים פרעו במוסלמים שקטים וארי הבי שלום.

אחד הצופים נפל בכח

כמעט הפוך לחלוטין היה סיפור המאורעות של הנוצרים. בבית-הספר הקאטולי, אשר בקרבת תחנת המשטרה האנגלית, ישב גיאורגי חכים, המוטי ראן וראש העדה היוונית הקאטולית (הכפר) פה לאפיפיור הרומי). לבוש בגלימה סגולה ישב האיש רחבי-הכתפיים ובעל הזקן המלבין בכורסה, מישש בידו מדליון קדוש התלוי בשרשרת זהב בחזהו, כשעיניו מגלות את הפקחות הרבה שקנתה לה שם במדינה. מספר המוטראן, בקול שקט ומתון:

"בסך הכל באו העירה כ-50 צופים בוגרים, ועמם כ-150 צופים ילדים. לוא היינו מכינים פרעות, כפי שמעלילים עלינו, האם היינו מביאים את הילדים?

האמת היא שכל העניין הוכן על-ידי הקומוניסטים. לפני שנה ורבע פרצה תגרה בנצרת ביניהם ובין הצופים שלי, ואו מוגרו הקומוניסטים בבושת פנים. עכשיו החליטו להתנקם.

בשעת התהלוכה זרק נער ערבי אבן בצד פים שלי. היה זה תכסיס כדי למשוך את הצופים למארב שהוכן להם על-ידי הקומוניסטים. אחד הצופים נפל לפה, הוכה ונעלם. או פשטה השמועה שהצופה נהרג. חבריו הבוגרים יצאו לחפש אותו, הגיעו עד לשכונת נה המוסלמית. הם הגיעו לאותו בית הפנה, הידוע לנו כבית קומוניסטי. התנפלו עליהם באבנים שבלי ספק הוכנו מראש על הגוון-טראות, שלושה או ארבעה צופים נפצעו.

הנרצה אל-קאסם ושיבת האבן של בני משפחתו... האם אנחנו קומוניסטים?

זקן יושב לפני חנותו, חנות ירקות. היה זה סולימאן מוסטפה, בן ה-70. "מי לקח את הסכין?" תבעו ממנו. אמר הזקן שאינו יודע. הם איימו עליו שיכו אותו אם לא יגלה להם את הובר, ושוב חזר על כך שאינו יודע. או התנפלו עליו, הכו אותו קשה בגרזנים, עד שצנח ארצה שותת דם.

לא היו שום סתירות ביניהם, דבריהם הצטרפו לתמונה אחת שלמה.

* מסומן בחץ מימין — חנותו של סולימאן מוסטפה. מסומן בחץ משמאל — המדרגות מהם ירדו הפורעים.
** עומדים מימין — בני הנרצה המבוגרים.